

Metodika pro vyučující 2. stupně ZŠ

Představení pracovního listu

Úkolem tohoto pracovního listu je v základní formě přiblížit žákům druhého stupně archiv jako takový a práci s vybranými archivními prameny. Z toho důvodu je koncipován tak, aby u žáků rozvíjel jejich badatelské dovednosti, které si nejdříve procvičí při práci s matričními záznamy herečky a spisovatelky Olgy Scheinpflugové a posléze i s jejím školním výkazem.

Aby se žáci lépe orientovali, nad každou sadou otázek je napsán název panelu, ze kterého mají informace získat. Díky tomu není nutné, aby žáci postupovali lineárně, ale mohou pracovní list vyplňovat v pořadí, jaké si zvolí.

Při práci s matričními záznamy žáci zjistí, jaké informace mohou z těchto pramenů vyčíst a následně se pokusí vytvořit malý rodokmen spisovatelky. Při plnění této úlohy se žáci seznámí s klasickou podobou rodokmenu (výchozí osoba uprostřed, levou větev rodokmenu tvoří linie otce a pravou větev tvoří linie matky). Rovněž si vyzkouší práci s primárními prameny, v tomto případě se jedná o záznam narození O. Scheinpflugové, při které musí žáci přečíst dobový zápis v matrice.

Druhá úloha je zaměřena na kontinuitu a změnu školního vzdělávání, kdy si žáci na základě výkazu docházky O. Scheinpflugové při vyplňování tabulky uvědomí, za co byli známkováni žáci před více než sty lety a porovnájí tehdejší požadavky s těmi současnými, jež jsou kladeny na ně.

V závěrečné části se žáci seznámí s různými typy ego dokumentů, se kterými se běžně setkávají. Tato úloha cílí na rozvoj čtenářské gramotnosti, kdy žáci musí pracovat s textem na informačním panelu.

Většinu informací vyčtou žáci přímo z textů na informačních panelech. Pro vyplnění rodokmenu a zodpovězení jedné otázky u poslední části pracovního listu si však budou muset načíst QR kód umístěný vedle textu.

Poté, co žáci vyplní pracovní list na půdě archivu, musí dojít k jeho zhodnocení ve škole. Žáci mohou buď formou diskuse či písemnou formou zopakovat, co se na výstavě dozvěděli. Rovněž by se měli zamyslet nad výkazem docházky O. Scheinpflugové a porovnat, za co jsou žáci známkováni stále a které položky známkování již zmizely (pilnost, ženské práce, náboženství).

Výstava může posloužit jako východisko pro samostatnou práci žáků, jejichž úkolem bude vytvoření vlastního rodokmenu a bádání po historii vlastní rodiny. Žáci mohou rozvíjet své digitální kompetence při práci s digitalizovanými matrikami, ve kterých mohou dohledávat informace o svých předcích.¹

Žáci mohou pracovní listy vyplňovat buď samostatně, nebo ve skupinách. Ideální velikost skupiny jsou 2–3 žáci, minimálně jeden však musí disponovat mobilním telefonem nebo tabletem, aby mohl skupině načíst QR kód potřebný pro vyplnění prac. listu.

¹ K digitálním matrikám se dostanete přes tento odkaz:

<https://ebadatelna.soapraha.cz/pages/IndexPage;jsessionid=894FF4FE06A2776FC77538D8761F3F09?0>.

Doporučený ročník

- 6. ročník

Předpokládaná časová náročnost práce v archivu

- 60 min.

Potřebné pomůcky

- psací potřeby
- desky, na kterých budou žáci pracovní listy vyplňovat
- mobilní telefon/tablet (alespoň jeden do dvojice)

Didaktické cíle

- žák/yně zná funkci archivu
- žák/yně chápe základy tvorby rodokmenu
- žák/yně chápe význam archivu pro svůj život
- žák/yně vyjmenuje základní genealogické prameny
- žák/yně popíše základní genealogické prameny
- žák/yně si všímá rozdílu mezi předměty známkoványými v minulosti a dnes

Didaktické cíle dle RVP ZV pro vzdělávací oblast Člověk a společnost

- D-9-1-02 uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány

Průřezová témata

- Osobnostní a sociální výchova

Klíčové kompetence

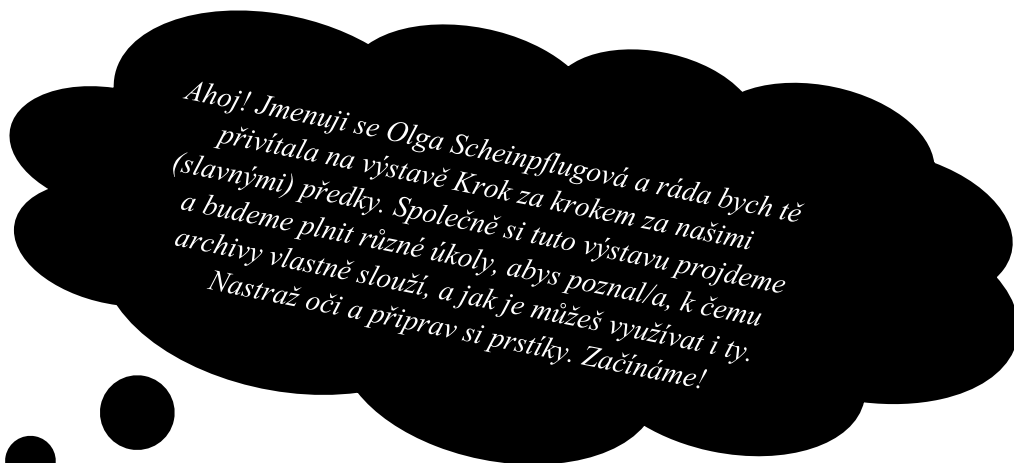
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence digitální

Vyplněná verze pro učitele



KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ



Ahoj! Jmenuji se Olga Scheinpflugová a ráda bych tě přivítala na výstavě Krok za krokem za našimi (slavnými) předky. Společně si tuto výstavu projdeme a budeme plnit různé úkoly, abys poznal/a, k čemu archivy vlastně slouží, a jak je můžeš využívat i ty. Nastraž oči a připrav si prstíky. Začínáme!

Jméno a příjmení:

Třída:

Datum:

První krok do světa

Každý příchod nového dítěte na svět je věcí úředně zaznamenanou. Základní informace získáváme z matričních knih. Podívej se pozorně na obrázek mého záznamu v knize narozených a napiš, jaké důležité informace o mé osobě jsou zde napsány. Pokud informace nevyčteš z obrázku, pokus se je najít v textu na panelu.

Jméno narozeného, místo narození, datum narození a křtu, údaje o rodičích a kmotrech.

KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ

Lidé, kteří navštěvují archiv, zde hledají informace o minulosti. Někteří z nich také hledají informace o minulosti své rodiny. Než začneš pátrat po historii vlastní rodiny, vytvoř můj krátký rodokmen. Základní informace najdeš na obrázku umístěném na panelu. Pro další informace budeš muset použít QR kód. Ke každému členu rodiny najdi a zapiš tyto informace: jméno, místo narození, povolání.

<i>Kotlář a továrník</i>		<i>Hostinský</i>	
<i>Slaný</i>	<i>Brejle</i>	<i>Slaný</i>	<i>Nepomuk</i>
<i>Karel Scheinpflug</i>	<i>Barbora Liebscherová</i>	<i>Alois Frič</i>	<i>Barbora Sluková</i>
dědeček Olgy	babička Olgy	dědeček Olgy	babička Olgy

<i>Tovární úředník</i>
<i>Slaný</i>
<i>Karel Scheinpflug</i>
tatínek Olgy



<i>Slaný</i>
<i>Božena Fričová</i>
maminka Olgy



KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ

(Zá)školákem

Nadarmo se neříká, že škola je základ života. Materiály ze školních let jsou zajímavým zdrojem informací. Bohužel se teď nemůžeš podívat na vysvědčení svých rodičů, nicméně můžeš nahlédnout do mého *Výkazu docházky a prospěchu z 1. třídy*. Zodpověz následující otázky a poté vyplň tabulku.

Jak se jmenovala moje třídní učitelka?

Marie Gutová

Kdy jsem nastoupila do školy?

18. září 1909

Do první části tabulky napiš, z čeho jsem byla známkována v první třídě. Do druhé části napiš, za co jsi známkován/a ve škole ty. Porovnej, co jsme měli stejné a co odlišné (předměty, které jsme měli stejné, vybarvi stejnou barvou).

Tabulka	
Za co jsem byla známkována já.	Za co jsi známkován/a ty.
<i>Mravy</i>	
<i>Pilnost</i>	
<i>Náboženství</i>	
<i>Jazyk vyučovací (ve čtení)</i>	
<i>Psaní</i>	
<i>Počty a nauka o tvarech měříčských</i>	
<i>Přírodopis a přírodozpyt</i>	
<i>Zeměpis a dějepis</i>	
<i>Kreslení</i>	
<i>Zpěv</i>	
<i>Ženské a ruční práce</i>	
<i>Tělocvik</i>	



KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ

Sám sobě kronikářem

Zajímavým pramenem pro studium historie naší rodiny jsou osobní dokumenty, které po nás zůstávají. Pozorně si přečti panel *Sám sobě kronikářem* a odpověz na následující otázky. Při zodpovězení poslední otázky budeš muset použít QR kód umístěný na panelu.

Které archiválie označujeme jako ego dokumenty?

Osobní deníky, korespondence, fotografie rodiny, rukopisy vydaných i nevydaných publikací.

Jaké ego dokumenty můžeš najít u sebe doma?

Jak se nazývají specializované instituce, které zpřístupňují vzpomínky pamětníků?

Post Bellum, Paměť národa.



A jsi u konce! Doufám, že se ti výstava líbila a že ses zde dozvěděl/a něco nového. Pakliže tě bádání po minulosti vlastní rodiny nadchlo, neváhej navštívit naše zdigitalizované matriky a můžeš začít bádát přímo z domova. Pracovní list si vezmi s sebou do školy, abys s ním mohl/a i nadále pracovat.

Verze pro žáky



KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ



Ahoj! Jmenuji se Olga Scheinpflugová a ráda bych tě přivítala na výstavě Krok za krokem za našimi (slavnými) předky. Společně si tuto výstavu projdeme a budeme plnit různé úkoly, abys poznal/a, k čemu archivy vlastně slouží, a jak je můžeš využívat i ty. Nastraž oči a připrav si prstíky. Začínáme!

Jméno a příjmení:

Třída:

Datum:

První krok do světa

Každý příchod nového dítěte na svět je věcí úředně zaznamenanou. Základní informace získáváme z matričních knih. Podívej se pozorně na obrázek mého záznamu v knize narozených a napiš, jaké důležité informace o mé osobě jsou zde napsány. Pokud informace nevyčteš z obrázku, pokus se je najít v textu na panelu.



KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ

Lidé, kteří navštěvují archiv, zde hledají informace o minulosti. Někteří z nich také hledají informace o minulosti své rodiny. Než začneš pátrat po historii vlastní rodiny, vytvoř můj krátký rodokmen. Základní informace najdeš na obrázku umístěném na panelu. Pro další informace budeš muset použít QR kód. Ke každému členu rodiny najdi a zapiš tyto informace: jméno, místo narození, povolání.

dědeček Olgy	babička Olgy	dědeček Olgy	babička Olgy

tatínek Olgy

maminka Olgy





KROK ZA KROKEM ZA NAŠIMI (SLAVNÝMI) PŘEDKY

Pracovní list pro žáky 2. stupně ZŠ

Sám sobě kronikářem

Zajímavým pramenem pro studium historie naší rodiny jsou osobní dokumenty, které po nás zůstávají. Pozorně si přečti panel *Sám sobě kronikářem* a odpověz na následující otázky. Při zodpovězení poslední otázky budeš muset použít QR kód umístěný na panelu.

Které archiválie označujeme jako ego dokumenty?

Jaké ego dokumenty můžeš najít u sebe doma?

Jak se nazývají specializované instituce, které zpřístupňují vzpomínky pamětníků?



A jsi u konce! Doufám, že se ti výstava líbila a že ses zde dozvěděl/a něco nového. Pakliže tě bádání po minulosti vlastní rodiny nadchlo, neváhej navštívit naše zdigitalizované matriky a můžeš začít bádát přímo z domova. Pracovní list si vezmi s sebou do školy, abys s ním mohl/a i nadále pracovat.